

List opatření

Název opatření:	Průzkumný monitoring	ID	BER220501
Vliv:	Neznámý	Typ LO	B
Typ opatření:	Zjištění příčiny nedosažení dobrého stavu nebo potenciálu	DP	BER

Popis současného stavu

V celé řadě vodních útvarů nejsou dosaženy cíle bez toho, aby byl přesně určen důvod, respektive vliv způsobující toto nedosažení. Je zřejmé, že správná identifikace vlivů je první nutný krok na cestě k jeho odstranění.

Znečištění může být obecně způsobeno bodovým zdrojem, plošným zdrojem, atmosférickou depozicí nebo může jít o přirozené koncentrace odpovídající typově specifickým podmínkám vodního útvaru.

Pro seznam vodních útvarů a k nim specifikovaných ukazatelů uvedených v příloze k tomuto listu opatření je potřeba určit zdroj znečištění (dopátrat hlavní vliv) aplikací průzkumného monitoringu.

Návrh opatření

Návrh opatření lze rozdělit na dvě základní skupiny. Tou druhou se rozumí biologické složky, v té první je vše ostatní.

První skupina:

V případě vodních útvarů, které nejsou zcela vrchními, je nejprve nutné vyloučit vliv přítoku z horního vodního útvaru. Pokud se daný ukazatel v horním vodním útvaru nemonitoruje, je potřeba zavést v něm jednorázový monitoring s cílem potvrdit nebo vyvrátit překročení ukazatele i v horním vodním útvaru. Tímto způsobem musí být monitoring proveden až k pramennému vodnímu útvaru, nebo k vodnímu útvaru, ve kterém se již ukazatel nevyskytuje v koncentracích překračujících NEK. Rostoucí koncentrace potvrzuje blízkost zdroje řešené látky.

Po lokalizaci zdrojového vodního útvaru, je podobným způsobem, tedy od závěrového profilu nahoru, prováděn monitoring na přítocích páteřního vodního útvaru s cílem určit úsek vodního toku - zdrojovou lokalitu přispívající znečištěním (sledovaný ukazatel). V lokalizovaném úseku je pak proveden terénní průzkum s cílem lokalizovat samotný zdroj (městskou ČOV, průmyslovou ČOV, volnou výust, meliorační drén, skládku, hnůj a jiné. Jako podklad terénního průzkumu je nutný seznam vydaných povolení k vypouštění řešené látky od vodoprávního úřadu. V případě, že monitoring potvrzuje plošný přírůstek látky, je třeba zaměřit se na podklady ČHMÚ. Příčina pak může spočívat v atmosférické depozici nebo v přirozeném pozadí. U atmosférické depozice lze část látek dohledat na webových stránkách ČHMÚ v kategorii ovzduší. Jsou tu jednotlivé ročenky, údaje o překročení imisních limitů, grafy a tabulky i aktuální stav ovzduší včetně monitorovaných dat. Pokud zde příslušná látka není, je třeba zjistit, zda se může vázat na prachové částice a z jejich stavu odvodit význam atmosférické depozice v místě řešení. Pokud ani to nelze, pak zbývá zadat studii zaměřenou na plošnou depozici látky v půdě pocházející z atmosféry. Před tímto krokem by měl být vyvrácen možný vliv podloží.

Pro získání informací o plošných koncentracích ve vodě je dobrý využít atlas chemismu povrchových vod ČR. Jako další podklad se doporučuje využít stránky ČHMÚ – monitoring koncentrací látek v podzemních vodách.

V případě, že řešená látka může mít původ spíše v přirozeném pozadí než depozicí z atmosféry, aplikuje se další postup podle opatření „Zjišťovací studie přirozeného pozadí“. Největším problémem jsou látky, které mohou být způsobeny oběma příčinami. To může být například dusičnanový dusík, který může mít ještě další původ v zemědělství.

U antropogenních látek to máme jednodušší, zde to nemůže být pozadím. V tomto případě je třeba zaměřit se na hledání podle typu látky a její specifikace, užívání, producentů a jiných informací. Hledání by nemělo být jednostranné (např. u pesticidů jen zemědělství), ale prověřit veškeré možné zdroje (v případě pesticidů například liniové stavby – silnice, železnice, dešťové nádrže, odvodňovací stavby, golfová hřiště a v neposlední řadě i ošetřování lesních porostů).

Druhá skupina:

U biologických složek se příčina hledá složitěji. Zde se musí posoudit stav hydromorfologie a i celkové jakosti vody ve vodním útvaru. Pokud není přehled o všech parametrech, které mohou mít na biologii negativní vliv, je třeba ho provést byť jen jednorázově společně s odebráním vzorků pro biologii. Pokud jsou oba tyto vlivy v pořádku a stav dle zkušených biologů se zdá být vyhovující (dobrý – mírně zhoršený od referenčních podmínek), pak je třeba přehodnotit limity pro dobrý stav. Pokud je některá z látek nevyhovující z důvodu přirozeného pozadí, pak je třeba stanovit méně přísné cíle pro biologické složky v daném vodním útvaru. Pokud látka není z pozadí, pak je třeba nejprve vyřešit tuto látku a aplikovat výjimku technické neproveditelnosti. Pokud bude ve výhledu na látku aplikována výjimka méně přísné cíle, pak se obdobně stanoví i pro biologické složky.

Průzkumný monitoring je navržen v těchto vodních útvarech a na uvedené ukazatele hodnocení stavu:

ID VÚ	Název vodního útvaru	Ukazatel
BER_0110	Mže od toku Úhlavka po vzdutí nádrže Hracholusky	benzo[a]pyren
BER_0170	Mže od hráze nádrže Hracholusky po ústí do toku Berounka	benzo[a]pyren
BER_0250	Radbuza od toku Zubřina po tok Merklínka	benzo[ghi]perylene
BER_0290	Úhlava od pramene po Bílý potok	benzo[b]fluoranthene
BER_0290	Úhlava od pramene po Bílý potok	benzo[ghi]perylene
BER_0300	Bílý potok od pramene po ústí do toku Úhlava	benzo[a]pyren
BER_0300	Bílý potok od pramene po ústí do toku Úhlava	benzo[b]fluoranthene
BER_0300	Bílý potok od pramene po ústí do toku Úhlava	benzo[ghi]perylene
BER_0310	Úhlava od toku Bílý potok po vzdutí nádrže Nýrsko	benzo[a]pyren
BER_0310	Úhlava od toku Bílý potok po vzdutí nádrže Nýrsko	benzo[b]fluoranthene
BER_0310	Úhlava od toku Bílý potok po vzdutí nádrže Nýrsko	benzo[ghi]perylene
BER_0350	Drnový potok od pramene po ústí do toku Úhlava	benzo[b]fluoranthene
BER_0350	Drnový potok od pramene po ústí do toku Úhlava	benzo[ghi]perylene
BER_0350	Drnový potok od pramene po ústí do toku Úhlava	benzo[k]fluoranthene
BER_0350	Drnový potok od pramene po ústí do toku Úhlava	teplota vody
BER_0370	Úhlava od hráze nádrže Nýrsko po Točnický potok	benzo[b]fluoranthene
BER_0370	Úhlava od hráze nádrže Nýrsko po Točnický potok	benzo[ghi]perylene
BER_0370	Úhlava od hráze nádrže Nýrsko po Točnický potok	benzo[k]fluoranthene
BER_0400	Točnický potok od toku Měcholupský potok po ústí do toku Úhlava	benzo[a]pyren
BER_0400	Točnický potok od toku Měcholupský potok po ústí do toku Úhlava	benzo[b]fluoranthene
BER_0400	Točnický potok od toku Měcholupský potok po ústí do toku Úhlava	benzo[ghi]perylene
BER_0400	Točnický potok od toku Měcholupský potok po ústí do toku Úhlava	benzo[k]fluoranthene
BER_0420	Úhlava od toku Točnický potok po ústí do toku Radbuza	benzo[b]fluoranthene
BER_0420	Úhlava od toku Točnický potok po ústí do toku Radbuza	benzo[ghi]perylene
BER_0420	Úhlava od toku Točnický potok po ústí do toku Radbuza	benzo[k]fluoranthene
BER_0420	Úhlava od toku Točnický potok po ústí do toku Radbuza	teplota vody
BER_0480	Úslava od toku Myslívský potok po ústí do toku Berounka	benzo[b]fluoranthene
BER_0480	Úslava od toku Myslívský potok po ústí do toku Berounka	benzo[ghi]perylene
BER_0480	Úslava od toku Myslívský potok po ústí do toku Berounka	benzo[k]fluoranthene
BER_0560	Střela od pramene po vzdutí nádrže Žlutice	rtuť a její sloučeniny - rozpuštěná
BER_0570	Ratibořský potok od pramene po vzdutí nádrže Žlutice	teplota vody
BER_0760	Lišanský potok od pramene po ústí do toku Rakovnický potok	hliník
BER_0840	Litavka od toku Obecnický potok po tok Chumava	zinek
BER_0900	Litavka od toku Červený potok po ústí do toku Berounka	kadmium a jeho sloučeniny - rozpuštěné
BER_0900	Litavka od toku Červený potok po ústí do toku Berounka	teplota vody
BER_0900	Litavka od toku Červený potok po ústí do toku Berounka	zinek
BER_0940	Berounka od toku Litavka po ústí do toku Vltava	rtuť a její sloučeniny - rozpuštěná

BER_2410

Příchovecký potok a Zlatý potok od pramene po ústí do toku Úhlava

teplota vody

Časový harmonogram a předpokládané náklady na realizace opatření

Zajistí: správci povodí

Časová náročnost pro vodní útvar: zajištění podkladů 1 měsíc, terénní průzkum s odběry a vyhodnocením 3 měsíce

Časová náročnost se odvíjí podle toho, zda se bude průzkumný monitoring provádět pro více útvarů a látek najednou, nebo se bude provádět postupně.

Náklady: 760 000 Kč

Provedení průzkumného monitoringu a určení zdroje znečištění řešenou látkou bude zpracováno do 31.12.2019.